

12.5.2008

Yhteenveto chat-keskustelu Otakantaa.fi-foorumilla "Internetin mahdollisuudet kansalaisosallistumisessa" 7.5.2008

Chat on haasteellinen ja yhdenvertainen tapa osallistua

Oikeusministeriön demokratiayksikön järjestämä chat-keskustelu 7. toukokuuta 2008 klo 15-16 käsitteli internetin mahdollisuuksista kansalaisosallistumisessa. Mukana oli parhaimmillaan muutamia kymmeniä osallistujia.

Laaja aihe tuotti runsaasti näkemyksiä ja mielipiteitä, ja välillä keskustelu polveili niin paljon, että mukana olevilla oli jonkin verran vaikeuksia hahmottaa mistä puhutaan. Tämä osoittaa, että toimintamalleja on syytä kehittää ja kertoa niistä selvästi.

Chat järjestettiin sähköisen kuulemisen kehittämistyöryhmän esityksistä. Keskustelua ei kuitenkaan ollut rajattu ennakkoon vain esityksiin, vaan ajatuksena oli pikemminkin saada monipuolisia ideoita ja ehdotuksia siitä, miten internetiä voitaisiin käyttää hallinnon ja kansalaisten vuorovaikutuksessa. Suoran verkkokeskustelun järjestäminen oli samalla kokeilu, kuinka se median toimii tällaisessa tapauksessa.

Tuloksena syntyi ideoita ja ehdotuksia, jotka vaativat vielä paljon lisätyötä ja yhteistä arviointia. Oikeusministeriön demokratiayksikössä, joka on päävastuullinen jatkotyöstä, keskustelun antia pidetään hyvänä. Suoran verkkokeskustelun menetelmää voidaan käyttää jatkossakin, tosin jalostuneemmin osallistujien esittämiä parannusehdotuksia mahdollisuuksien mukaan huomioiden.

Chatin käytöstä opittua

Chatin käyttö vaatii ennakoivalteluja ja mallinnusta. Monissa viesteissä kysyttiinkin, mihin tämä keskustelu liittyy. Yksilöidympi teema ja hyvä pohjustus aiheeseen ovat parempi vaihtoehto kuin laajan aiheen käsitteleminen ilman rajauksia ja ennakkoinformaatiota. Toivottiin tiivistelmiä linkkeineen tausta-aineistoon, jotta keskusteluun voitaisiin saada syvyyttä. Chatin aikaan tausta-aineistoa tosin oli verkossa saatavilla kahdessa Otakantaa.fi-keskustelussa, mutta niitä ei ollut linkitetty suoraan keskustelualueeseen. Tämä on helppo korjata seuraavaa kertaa varten.

Chatin käyttö sopii tilanteisiin, joissa halutaan, että kaikki kiinnostuneet ovat samalla viivalla ja samaan aikaan osallistumisen suhteen. Kanavalla näkee, mitä kukin kirjoittaa, kommentoi tai esittää, jolloin muut voivat ottaa niihin kantaa tai kehittää ajatusta eteenpäin. Sähköpostissa tai keskustelufoorumeilla tällaiseen ei ole tarjolla helppoja mahdollisuuksia. Kääntöpuolena tosin on, että osallistujien kirjoitukset eivät aina liity käsiteltävään aiheeseen.

Chatin haasteena, kuten muidenkin verkkokeskustelujen, on keskustelun jäsentäminen niin, että sitä olisi helppo seurata ja siihen osallistua. Ideoiden kerääminen ja toisten viestien kommentointi on haasteellista nopeatempoisessa etenemisessä. Kaikilla ei siihen ole varmastikaan valmiuksia.

Näitä tarvitaan: tiedottamista, rohkaisemista, toisilta oppimista

Keskustelussa muodostui yhdeksi teemaksi se, miten keskusteluja tulee järjestää. Ehdotettiin, että muita foorumeita tulisi myös käyttää Otakantaa.fi:n rinnalla. Ehdotuksena oli myös, että kansalaisia

tulee kannustaa keskustelemaan eri paikoissa (kuten kunnissa, kouluissa ja yhdistyksissä) ja kehittämään rinnakkaisia ratkaisuja, joista hallinto itsekin hyötyisi oppimalla kansalaisten innovaatioista. Teemojen käsitteleminen etukäteen eri foorumille sai kannatusta. Otakantaa.fi:n keskustelun pohjaksi olisi mahdollista koota eri paikoissa syntyneitä materiaali esimerkiksi wiki-sovellukseen, jolloin kaikki osallistujat voisivat työstää aineistoa ja lukea yhteenvedoja menemättä itse jokaiselle sivustolle erikseen. Samalla tulisi huolehtia aineistojen arkistoinnista, jolloin voidaan tarkistaa mitä keskustelussa puhuttiin.

Erilaisiin yhteyksiin ja menetelmiin sopivat eri sovellukset. On turha laittaa esimerkiksi sähköpostia, keskusteluforumia, suoraa verkkokeskustelua tai wiki-tekniikkaa paremmuusjärjestykseen, vaan katsottava mihin ne parhaiten sopivat. Mikäli jatkossa toteutetaan kokeiluja, viisasta olisi tehdä niitä jo valmiina olevilla nettivaikuttamiskanavilla niitä kehittäen.

Ratkottavia kysymyksiä

Keskustelussa jäivät vastaamatta mm. seuraavat kysymykset:

1. Miten saadaan internetvaikuttaminen helpoksi ja monipuoliseksi? Kuinka ylläpitää nettiaktiivisuutta?
2. Kuinka taataan tarpeeksi aikaa vaikuttamiselle?
3. Miten osallistuja löytää oikean foorumin? Sähköiset palvelut ja keskusteluforumit ovat hajallaan, ja kansalainen joutuu aktiivisesti etsimään niitä.
4. Kuinka voidaan toimia tasapuolisesti kansalaisfoorumien ja toimijoiden valinnassa yhteistyökumppaneiksi?
5. Miten järjestää palautteen antaminen osallistumisen vaikuttavuudesta?
6. Miten huomioida eri ikäryhmät ja ne, jotka eivät käytä internetiä tai joilla ei ole siihen halua, mahdollisuutta tai osaamista?
7. Kiinnostaisivatko chatit enemmän, jos mukana olisi poliitikkoja tai tunnettuja henkilöitä?
8. Miten voitaisiin ottaa käyttöön nettiadressit, vetoamukset ja kyselyt? Minkälaista tunnistamista ne vaativat?

Käyttäjäkokeimuksia sovelluksesta

Käyttäjäkokeemukset Otakantaa.fi:n chat-sovelluksesta olivat kriittisiä. Käytettävyys on monen mielestä heikkoa. Chatin toiminta on melkoisen jäykkää, vaikkakin se sisältää suoraan verkkokeskusteluun tarvittavat perustoiminnot. Ehdotuksena tuli avoimeen lähdekoodiin perustuvien sovellusten käyttö. Käytettävän sovelluksen tulee olla helppokäyttöinen, helposti opittava ja ymmärrettävä, esitettiin. Kanavaa tulee voida seurata ilman, että rekisteröityy sinne osallistujaksi.

Otakantaa.fi:n tekninen alusta on vanha ja väistynvä, joten tässä vaiheessa keskusteluforumin tekniikkaan ei ole järkevää panostaa kovinkaan paljon.

Vielä ehtii antaa lausunnon ja osallistua keskusteluun

Työryhmäesityksen lausuntoaika kuten Otakantaa.fi:n keskustelut siitä ovat avoinna 16. kesäkuuta 2008 asti. Kesällä tehtävän yhteenvedon jälkeen näemme, mihin suuntaan jatkotyötä on aiheellista suunnata. Tässä vaiheessa voi kukin halukas vaikuttaa tuleviin linjauksiin osallistumalla!

Keskustelu työryhmän esityksestä: <http://www.otakantaa.fi/hanke.cfm?group=375&id=&ref=Hanke>
Keskustelu yhteistyöstä järjestöjen, median ja hallinnon kesken
<http://www.otakantaa.fi/hanke.cfm?group=377&id=&ref=Hanke>

Yhteistyöterveisin

Sari Aalto-Matturi, neuvotteleva virkamies, oikeusministeriö, puhelin (09) 1606 7963

Oili Salminen, verkkosuunnittelija, oikeusministeriö, puhelin (09) 1606 7529

sähköpostit muotoa etunimi.sukunimi@om.fi